

Nader onderzoek beschermde soorten

Deel te Gemert

Rho adviseurs

Projectadviseur

Ruth van den Herik MSc

ruth@habitus.nl

0172-204060

Rapportage

Ruth van den Herik MSc

Documentcode

RHOA2020-39-NO1-V1

In opdracht van

Rho adviseurs

Contactpersoon opdrachtgever

dhr. Stefan van Bogget

Opleverdatum

15 juli 2021

Kwaliteitscontrole

Richard Notenboom BSc

Overname, verveelvoudiging of openbaarmaking van dit rapport inclusief foto's is enkel toegestaan met toestemming van de eigenaar (de opdrachtgever) en onder vermelding van de bron.

Dit rapport is met de grootste zorg samengesteld. Desondanks aanvaardt Habitus geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of door toepassing van adviezen. Onze algemene voorwaarden zijn [hier](#) in te zien. Onze privacyverklaring is [hier](#) te vinden.

Een verklaring van onze documentcodes is te vinden op [onze website](#).

Adres: Tolnasingel 3 / 2411 PV / Bodegraven

Kvk-nummer: 78391385 / Btw-nummer: NL861372669B01

<https://habitus.nl>

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING

1.	INLEIDING	5
2.	METHODE	7
3.	RESULTAAT & TOETSING	10
4.	CONCLUSIE	11

BRONNEN

SAMENVATTING

Doel en onderzoeksvraag

Het doel van dit onderzoek is om de effecten van de werkzaamheden te bepalen en te toetsen aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. In dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke beschermde soorten en functies zijn aanwezig in het plangebied?
- Welke effecten heeft de ontwikkeling op aanwezige beschermde soorten en functies?
- Welke verbodsbepalingen worden overtreden?
- Is een ontheffing benodigd?
- Welke maatregelen zijn noodzakelijk om effecten te mitigeren of compenseren?

Onderzochte soorten en functies

De volgende soorten en functies zijn onderzocht op basis van de eerdere potentiebepaling:

Soort	Beschermde functie
Alpenwatersalamander	• voortplantingsbiotoop • zomerverblijfplaats • winterverblijfplaats
Hermelijn & wezel	• rust- of verblijfplaats

Conclusie

Op basis van de onderzoeksresultaten kan het volgende geconcludeerd worden:

Soort	Soort en beschermde functie aanwezig in het plangebied?	Worden verbodsbepalingen overtreden en is een ontheffing nodig?
Alpenwatersalamander	Nee	Nee
Hermelijn & wezel	Nee	Nee

Benodigde maatregelen

Uit het onderzoek en de toetsing volgt dat er geen effect wordt verwacht op alpenwatersalamander, hermelijn of wezel. Dit betekent dat er voor deze soort(en) geen maatregelen of vervolgstappen noodzakelijk zijn. Raadpleeg de quickscan om te zien of er voor andere soortgroepen nog maatregelen benodigd zijn.

Toelichting op de afbeelding

Impressie plangebied: de watergang ten zuiden van de poel is ook onderzocht op de aanwezigheid van alpenwatersalamander.

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk wordt de aanleiding en het doel van het onderzoek beschreven. Vervolgens worden het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden beschreven. Ook wordt het onderzoek afgekaderd.

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens om één bosschage langs de Deel te Gemert te rooien. Er is een ecologische quickscan uitgevoerd (Habitus, 12 augustus 2020, met rapportcode: RHOA2020-24-QS1-V1). Hieruit blijkt dat deze bosschage mogelijk gebruikt wordt als rust- of verblijfplaats van hermelijn of wezel. Ook kunnen hier winterverblijfplaatsen van alpenwatersalamander aanwezig zijn. De poel (buiten het plangebied) wordt mogelijk gebruikt als voortplantings- en zomerbiotoop.

Het beschadigen of vernietigen van (gebieds)functies van beschermde soorten is verboden onder de Wet natuurbescherming. Daarom is nader onderzoek uitgevoerd om aan te tonen of uit te sluiten dat deze gebiedsfuncties aanwezig zijn.

1.2 Doel en centrale vraag

Dit nader onderzoek wordt uitgevoerd om te bepalen of beschermde soorten en functies aanwezig zijn in het plangebied. Indien deze aanwezig zijn, worden de aantallen in kaart gebracht. Daarna wordt bepaald of de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met de Wet natuurbescherming. Indien er kans is op overtreding van de Wet natuurbescherming, wordt een advies opgenomen voor het vervolg. Indien mogelijk, worden maatregelen of andere vervolgacties beschreven om overtreding te voorkomen. Als een overtreding niet voorkomen kan worden, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden. Zo verkrijgt de opdrachtgever inzicht in eventuele aanvullende acties of maatregelen die noodzakelijk zijn.

Dit rapport geeft antwoord op de volgende centrale vraag:

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies?

De onderzochte soorten en functies zijn beschreven in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van het onderzoek opgenomen. De conclusie met het antwoord op de centrale vraag is te vinden in hoofdstuk 4.

Toelichting op de afbeelding

Impressie plangebied: het plangebied bestaat uit een bosschage langs een openbare weg.

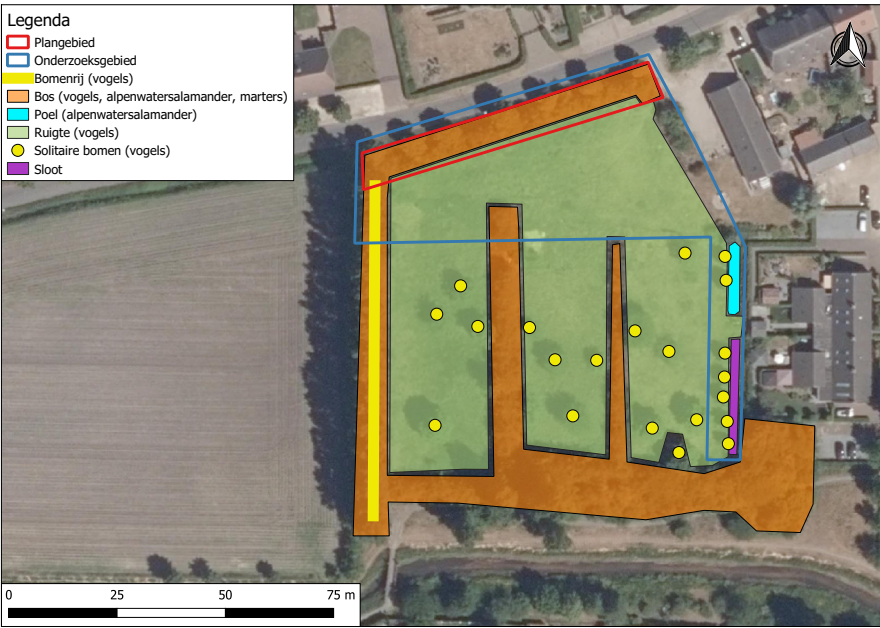
1.3 Plangebied

De gegevens over het plangebied zijn hieronder weergegeven in Tabel 1 en Figuur 1.

Tabel 1: gegevens plangebied

Adres (of coördinaten)	Deel (tegenover huisnummer 86)
Plaats	Gemert
Provincie	Noord-Brabant
Te onderzoeken object	Bosschage
Omgeving bestaat uit	Bosschages, grasland, bomen, poelen, sloten, wegen en bebouwing

Een weergave van het plangebied op kaart is in te zien in Figuur 1.

Figuur 1: plangebied, onderzoeksgebied en de (mogelijke) beschermde functies volgens de quickscan (Bron luchtfoto: PDOK, 2021).

1.4 Werkzaamheden

De volgende activiteiten worden uitgevoerd in het plangebied:

1. rooien bosschage.

1.5 Reikwijdte

Dit nader onderzoek heeft alleen betrekking op:

- het plangebied zoals beschreven in paragraaf 1.3;
- de werkzaamheden zoals beschreven in paragraaf 1.4. Als de werkzaamheden op een andere manier of volgens een andere planning worden uitgevoerd, zijn de conclusies van dit onderzoek niet meer van toepassing. In dat geval wordt geadviseerd om een nieuwe toetsing uit te laten voeren om te bepalen of de werkzaamheden volgens de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd;
- de onderzochte elementen binnen het plangebied, zoals beschreven in hoofdstuk 2;
- de onderzochte soorten en functies, zoals beschreven in hoofdstuk 2;
- de Wet natuurbescherming, niet op ander beleid of wetgeving.

De resultaten van dit onderzoek zijn maximaal drie jaar geldig. Dit nader onderzoek kan voor de initiatiefnemer als bewijsstuk dienen dat ecologisch onderzoek is verricht.

1.6 Criteria

Het onderzoek en deze rapportage voldoen aan de [interne proces- en kwaliteitseisen](#) van Habitus. Wij hebben onze eigen kwaliteitseisen opgesteld omdat voor ecologisch onderzoek niet altijd kwaliteitseisen beschikbaar zijn. Het doel van deze eisen is om een kwalitatief onderzoek te bieden. Het betreffen eisen over het proces (beoordeling, interpretatie), onderzoek (protocollen, inzet deskundigheid) en leesbaarheid (rapportage). Iedere rapportage wordt bijvoorbeeld beoordeeld door een andere ecooloog op inhoud en vorm.

1.7 Deskundigheid onderzoekers

Al onze onderzoeken worden verricht door deskundige ecologen. Op onze [website](#) zijn de cv's van de projectadviseur, kwaliteitscontroleur en onderzoekers opgenomen om deze deskundigheid aantoonbaar te maken.

2. METHODE

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethode en -uitvoering beschreven per soort(groep).

2.1 Alpenwatersalamander

Uit het vooronderzoek is gebleken dat de poel (buiten het plangebied) mogelijk wordt gebruikt als voortplantings- en zomerbiotoop. Wanneer de poel als voortplantingsbiotoop wordt gebruikt is het aannemelijk dat bosschages in de omgeving (waaronder in het plangebied) als winterverblijfplaats worden gebruikt.

2.1.1 Onderzoekopzet alpenwatersalamander

Het onderzoek naar alpenwatersalamander zal uitgevoerd worden volgens het NGB Soortinventarisatieprotocol 2017. Er zullen twee veldbezoeken plaatsvinden tijdens het voortplantingsseizoen (maart t/m augustus). Tijdens de bezoeken zal gezocht worden naar adulten en juvenielen in de poel. Hierbij zal gebruik gemaakt worden van een groot, fijnmazig schepnet. Op meerdere plaatsen in de poel zal geschept worden. De inhoud van het net wordt vervolgens gecontroleerd op de aanwezigheid van salamanders. Tijdens de bezoeken zal ook los materiaal rond de poel en in de bosschage omgedraaid worden, om schuilende individuen te zoeken. Voor het vastleggen van veldbezoeken en waarnemingen gebruiken wij WrnPro (Zostera, 2021), versie 5.7.1.

2.1.2 Onderzoeksuitvoering alpenwatersalamander

Het bezoek dat is uitgevoerd voor het onderzoek naar alpenwatersalamander is weergegeven in Tabel 2. Het onderzoek is uitgevoerd conform het NGB Soortinventarisatieprotocol 2017. Tijdens het eerste veldbezoek bleek dat er ten zuiden van de poel nog een sloot aanwezig was (zie Figuur 1). Zowel de poel als de sloot zijn geheel onderzocht op de aanwezigheid van alpenwatersalamander.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken onderzoek alpenwatersalamander

Onderzoeker	Datum	Begintijd	Eindtijd	Temperatuur (°C)	Bewolking	Wind-richting	Windkracht (Bft)	Neerslag (mm)
Ruth van den Herik & Pieter Belo	15-04-2021	09:00	10:30	5	4/8 bewolkt	N	1	geen
Pieter Belo	29-04-2021	14:22	15:22	7	geheel bewolkt	W	3	motregen

Toelichting op de afbeelding

Buiten het plangebied is een poel aanwezig welke geschikt is als voortplantingsbiotoop van de alpenwatersalamander.

2.2 Marterachtigen

Uit het vooronderzoek is gebleken dat de bosschage in het plangebied geschikt is als rust- en verblijfplaats van de hermelijn en wezel.

2.2.1 Onderzoeksopzet marterachtigen

Voor marteronderzoek bestaan nog geen gestandaardiseerde protocollen. Wij hebben ervaring op het gebied van nader onderzoek naar marters en voeren het onderzoek uit op basis van de factsheet 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' (Bouwens, 2017), én op basis van onze eigen expert judgement. Vanwege de lage trefkans van wezel en hermelijn op losse cameravallen, is het gebruik van sporenbuizen de voorkeursmethode voor deze soorten. Op basis van de richtlijnen in de handreiking zijn er vier sporenbuizen benodigd per hectare om marterachtigen te onderzoeken in de actieve periode. Het plangebied is circa 580 m² (0,058 hectare) groot. Volgens de handleiding zouden twee tot drie sporenbuizen voldoende zijn. Wij kiezen er voor om meer materialen in te zetten dan benodigd volgens de handreiking, om zo de trefkans te vergroten. Uit eigen ervaring is verder gebleken het de trefkans het hoogste is wanneer de sporenbuizen in raaien worden geplaatst en deze na drie weken worden schoongemaakt en enkele meters worden opgeschoven. Wanneer materialen te lang niet worden gecontroleerd en schoongemaakt, is het lastig om nog individuele prenten te herkennen. Dit is met name het geval indien er veel muizen aanwezig zijn in het plangebied.

Het onderzoek wordt uitgevoerd binnen het actieve seizoen van marterachtigen, namelijk tussen 1 mei en 1 september. De bosschage wordt daarom gedurende zes weken middels sporenbuizen onderzocht. Er worden in het plangebied twintig sporenbuizen geplaatst. Na drie weken, bij het tweede bezoek, worden de buizen verplaatst. De prenten in de sporenbuizen zullen worden gefotografeerd, waarna de sporenplanken worden schoongemaakt zodat nieuwe prenten weer goed zichtbaar zijn. Drie weken later, bij het derde bezoek, worden de materialen opgehaald.

Gezien de geringe grootte van het plangebied, in combinatie met de hoge materiaalinzet, is de verwachting dat de trefkans zeer hoog is in het geval van vitale gebiedsfuncties zoals verblijfplaatsen. Bij het ontbreken van sporen is het daarom zeer aannemelijk dat het plangebied **geen** essentiële functie heeft voor de onderzochte soorten.

Figuur 2: Plaatsing materialen marteronderzoek (Bron luchtfoto: PDOK, 2021).

2.2.2 Onderzoeksuitvoering marterachtigen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens bovenstaande methode (zie paragraaf 2.2.1). Er zijn twintig sporenbuizen (lengte: 80cm, diameter: 11cm) met een lokstof op basis van vis geplaatst in de bosschage in het plangebied. Aanvullend is er ook nog één extra cameraval (Bushnell Bushnell Trophy Cam HD 20MP 119876) geplaatst. De locaties van de materialen zijn weergegeven in Figuur 2. De materialen op de meest kansrijke plekken geplaatst. Dit zijn plaatsen waar mogelijke verblijfplaatsen liggen, zoals hopen met bladeren en/of takken, en plaatsen waar de soorten kunnen jagen, zoals hoge vegetaties en struwelen. Waar mogelijk zijn de buizen in raaien gelegd, met een tussenliggende afstand van vijf tot tien meter. De bezoeken die zijn uitgevoerd voor het marteronderzoek zijn weergegeven in Tabel 3. Het plangebied was geheel toegankelijk en is volledig onderzocht.

Tabel 3: gegevens veldbezoeken marteronderzoek

Onderzoeker	Datum	Actie
Amber Heitman	05-05-2021	Plaatsen materialen
Amber Heitman	25-05-2021	Tussentijdse controle en verplaatsen materialen
Amber Heitman	19-06-2021	Controle en ophalen materialen

Toelichting op de afbeelding
In aanvulling op de sporenbuizen is ook een cameraval geplaatst voor het marteronderzoek.

3. RESULTAAT & TOETSING

Onderstaand is per soort(groep) beschreven welke functies zijn aangetroffen. Het betreft een interpretatie van de waarnemingen uit het veld. Er is voor gekozen om enkel de relevante resultaten op te nemen. Indien inzicht gewenst is in alle waarnemingen, dan kunnen deze altijd opgevraagd worden bij de projectadviseur.

3.1 Alpenwatersalamander

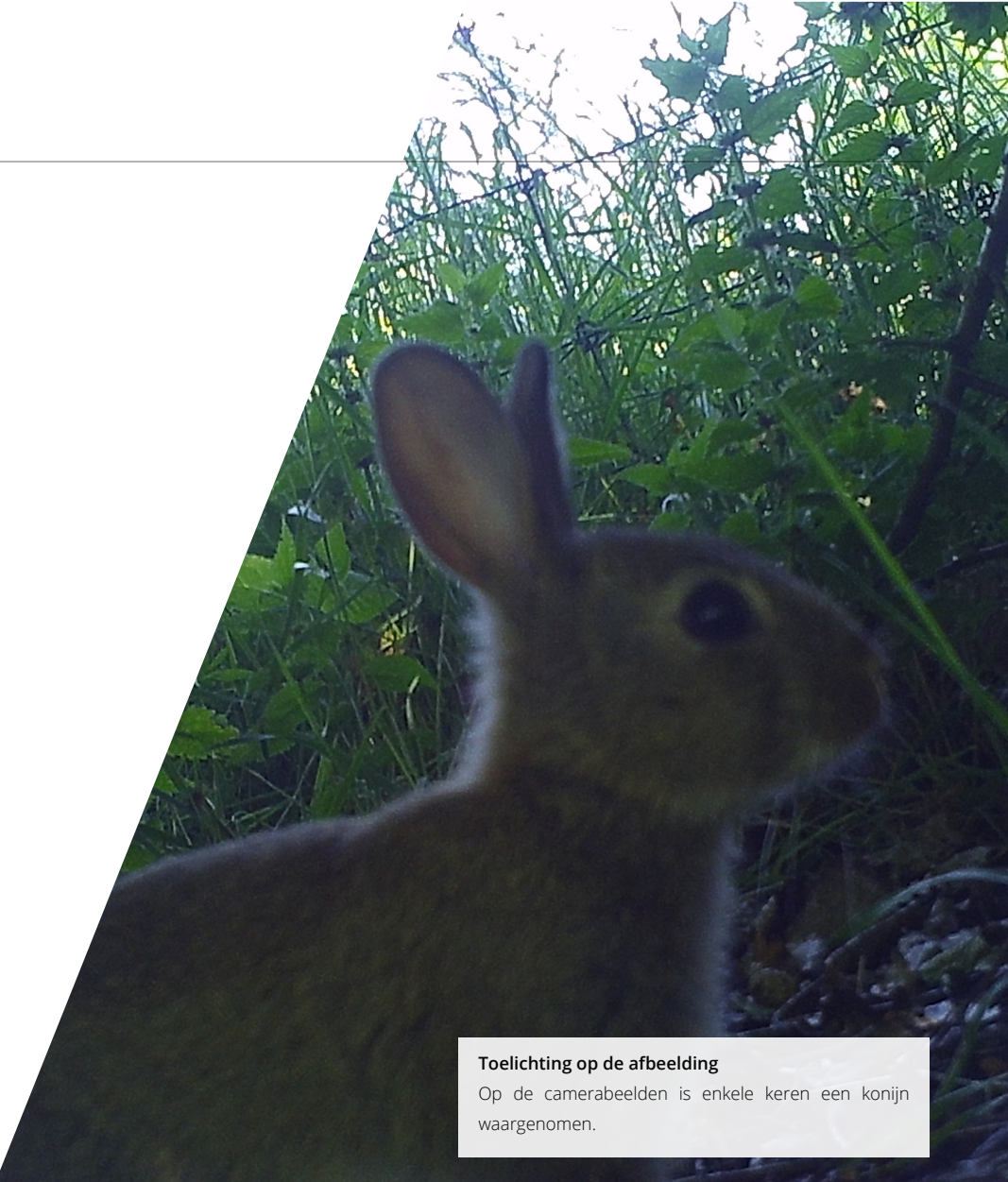
De alpenwatersalamander is niet aangetroffen in de poel en de sloot. Ook zijn er geen waarnemingen gedaan van alpenwatersalamander onder losse materialen in het plangebied. Het uitvoeren van de werkzaamheden leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor alpenwatersalamander.

3.2 Marterachtigen

Er zijn geen waarnemingen gedaan van marterachtigen in het plangebied en er zijn geen prenten aangetroffen in de sporenbuizen. Er zijn ook geen marterachtigen waargenomen op de camerabeelden. Het uitvoeren van de werkzaamheden leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor de hermelijn of wezel.

3.3 Overige aangetroffen soorten

In de sporenbuizen zijn prenten aangetroffen van diverse muizensoorten. Op de camerabeelden zijn de volgende, niet beschermde soorten, waargenomen: egel, huiskat, vos, konijn, houtduif, merel en zanglijster.

Toelichting op de afbeelding

Op de camerabeelden is enkele keren een konijn waargenomen.

4. CONCLUSIE

4.1 Conclusie

De conclusie geeft antwoord op de centrale vraag:

Is er bij uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden kans op overtreding van de Wet natuurbescherming voor de onderzochte soorten en functies?

Hieronder volgt een antwoord op de centrale vraag. In Tabel 4 is de conclusie samengevat.

Op basis van hoofdstuk 3 is de voorgenomen ontwikkeling naar verwachting niet in strijd met het onderdeel soortbescherming uit de Wet natuurbescherming.

Tabel 4: Samenvatting conclusie

Soort	Effect verwacht en vervolgstap nodig?	Opmerking
Alpenwatersalamander	nee	zie paragraaf 4.2
Hermelijn & wezel	nee	zie paragraaf 4.2

4.2 Geen vervolgstap nodig

Uit het onderzoek en de toetsing volgt dat er geen effect wordt verwacht op de alpenwatersalamander, hermelijn en wezel. Dit betekent dat er voor deze soorten geen vervolgstappen noodzakelijk zijn. Raadpleeg de quickscan om te zien of er voor andere soortgroepen nog maatregelen benodigd zijn.

Toelichting op de afbeelding

In het grasland ten zuidoosten van het plangebied zijn meerdere brede wespenorchissen aangetroffen. Deze soort is niet beschermd.

BRONVERMELDING

Alle bronnen zijn geraadpleegd op 13 juli 2021.

Literatuur

- Bouwens, Sander (2017). [Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming](#).
- Netwerk Groene Bureaus (2017). [Soortinventarisatieprotocollen](#)

Software

- Zostera B.V. (2021). [WrmPro](#).

Geraadpleegde websites

www.ravon.nl. Pagina: [alpenwassersalamander](#)

www.zoogdiervereniging.nl. Pagina's: [hermelijn](#), [wezel](#).

Over ons

Habitus is een vooruitstrevend advies- en onderzoeksbureau voor biodiversiteit en natuurwetgeving. Wij zijn als organisatie **betrokken** bij de klant. Wij zorgen door **constante ontwikkeling** van onze diensten voor verhoging van de tevredenheid van onze klanten over onze dienstverlening. Wij zijn experts met **passie** voor ons vak en zorgen voor een soepel traject door kwaliteitsdiensten te bieden. Wij helpen onze klanten met praktisch advies over biodiversiteit en beschermde soorten. Wij geloven in langdurige samenwerking met opdrachtgevers, partners en collega's op een wijze die wederzijds voordeel oplevert.

Onze missie en kernwaarden

Het is onze missie om **de biodiversiteit te beschermen en te verhogen**. Met het team van collega's werken we dagelijks in vele projecten met passie aan onze missie. Met wetgeving gerelateerde adviezen dragen we bij aan de bescherming van soorten en zo aan bescherming van biodiversiteit. Met biodiversiteitsadviezen dragen we gericht bij aan het verhogen van de biodiversiteit. Onze kernwaarden zijn:

- betrokken bij onze klanten
- constante ontwikkeling van onze dienstverlening
- passie voor natuur.

Klanttevredenheid en kwaliteit

Wij staan voor de kwaliteit die we leveren. Onder kwaliteit verstaan wij de mate waarin aan de klantverwachting wordt voldaan of wordt overtroffen. De klant is dus degene die bepaalt of wij kwaliteit leveren. Onze dienstverlening wordt door klanten gemiddeld met hoger dan een acht beoordeeld. Dit geeft aan dat we een passende invulling geven aan de klantverwachting. Wij vinden dat we in eerste instantie zelf aan de lat staan voor de te leveren kwaliteit. Om die reden hebben wij dan ook onze eigen kwaliteitseisen geformuleerd. In samenspraak met onze opdrachtgevers bepalen we de gewenste kwaliteit van een dienst.

Over ons logo

Libellen zijn prachtige insecten. Het is dan ook geen toeval dat we voor inspiratie voor ons logo geput hebben uit de fraaie en diverse vormen die de orde van libellen rijk is. Wist je bijvoorbeeld dat elke soort unieke vleugelkenmerken heeft?

De paarse kleuren zijn een combinatie van blauw (dat staat voor stabiliteit) en de energie van rood. Paars staat ook voor **passie** en wordt verder geassocieerd met kracht, waardigheid (royalty), creativiteit en ambitie.

